

Numărul 21. Oradea-mare 23 maiu (4 iun.) 1899. Anul XXXV.

Apare duminăca. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2, dean 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Ticuri literare.

Fiecare scriitor bun își are întorsăturile sale de a frasă, apucăturile speciale de a vorbi, și, pe lângă multe altele, acestea sunt semnul cel mai apropiat și mai vădit după care poți cunoaște pe un scriitor chiar atunci când nu-și iscălește numele sub ceea ce a scris.

Apoi, fiecare scriitor își are vorbele sale, anumite vorbe, pe cari nu le găsești la alți scriitori.

E lucru în deobște cunoscut, că un scriitor prinde dragoste de o vorbă oare-care și face us și abus de ea, trântind-o pretutindeni, ori s'o potrive ori nu s'o potrive. Cititorul mai cult se miră de aceasta, se supără, ba se răsvrătește, asvărind cartea și injurând pe scriitor. Iar scriitorul nu e vinovat; el întrebuițează vorba cu pricina în mod inconștient, precum inconștient o fi ridicând umărul când vorbește, or o fi clipind din gene, or o fi ținând mâna la cravată etc.

Iar de altă parte, un scriitor poate prinde ură pe anumite vorbe, se ferește de ele, nu le întrebuițează nici odată și-și bate joc de ele și de cel ce le întrebuițează.

Eu încă de prin gimnasiu băgasem de seamă, că Alexandri face abus de vorba *spectru* în poeziile epice, de vorba *dulce* în poeziile lirice. Așa că Dan căpitanul aleargă ca un spectru, Fulga e un spectru, fata din Legenda rëndunelei zboară ca un spectru, în

Gruiu-Sânger sânt vr'o cățiva spectri, și așa mai departe. Iar *dulce* ... toate sânt dulci, până și țara Moldovei e dulce în „țară dulce și frumoasă“ ...

Ticuri — dacă nu e supărare că le dăc așa — găsești la toți scriitorii noștri. Cine are vreme, are voie să le și caute. Cel mai bogat în ticuri e Bolinteanu.

Uneori aceste vorbe „favorite“ sânt simple umpluturi, conscience ori inconșiente. Toți oamenii sânt primejdioși, când sânt strimtorați, dar poeții sânt cei mai grozavi oameni când ajung în strimtoare. Siliți de rime și de metru și având nevoie de două ori trei silabe, poeții își pierd sârta și aleargă la ajutorul vorbelor favorite, și vai de cetitor!

Dacă ar interesă pe cineva spovedania mea, i-aș spune, fără șfială, ticurile mele. Dar nu le știu, cu toate că sânt sigur că le-am măcar câte să le numeri pe degete. Știu numai unul, pe care l-am avut și l-am dus la mănăstire, ca să scap de el. Eră vorba *greu*. În fiecare poezie de-a mea găsisai măcar odată adjectivul acesta. Îl întrebuițam ca atributiv în toate chipurile. Di I. Paul, astăzi profesor în Iași,

mi-a atras atenția asupra acestui abus ce-l făceam. Și de-atunci me fereșc de vorba *greu*. Asta s'a întemplat acū doi-spre-dece ani.

Știu înse vorbele pe cari nu le pot suferi și cari me fac să-mi fie ciudă pe cei ce le întrebuițează. Din multe câte sânt, ve spun numai una: vorba *june*.

VALERIE P. BOLOGA.

Să me bați și să me legi, eu nu-ți scriu vorba asta. Și totdeauna me scutur ca de un fior când aud versul lui Mureșianu din „Deșteaptă-te Române“:

Bătrâni, bărbați, junii, tineri din munți și din câmpii.

Junii e tot una cu tineri, gândesc eu, și dacă e așa, ca să scăpăm de pleonasm, am pute alungă vorba junii și s'o înlocuim cu: bătrâni, bărbați și tineri. Dacă nu e tot una, și dacă prin junii și tineri poetul a înțeles pe flăcăi și pe copii — de și nu e frumos să te joci cu copii de-a săritul în stână — eu totuș aș înlocui pe junii cu o conjucțiune. E chestie simplă, nu pot suferi vorba aceasta, și nu știu de ce!

Nu pot suferi vorba stingher. Astăzi nu e nici un poet de dăi-Doamne în România, care să facă versuri fără de vorba aceasta. Eminescu, mi se pare, a scos-o la iveală, și apoi după el ține-te! Toți se plâng că sînt stingheri în lume, că gândul li e stingher, și câte altele. Și mi se pare, că mai toți, căți o întrebunțează nu-î știu înțelesul, îi bănuiesc numai însemnarea. Aș citit vorba, aș legat de ea o noțiune, care cam s'a priceput, și acum unde te înverțești tot de ea dai.

Eu nu cunosc vorba aceasta din citit; o cunosc de acasă de la tatăl meu. Și, drept să ve spun, mie rușine s'o rostesc, aplicându-i înțelesul la mine.

Stingher însemnează bou fără soț, fără păreche. Atâta și nimic mai mult. Nici măcar cal fără soț, ci numai bou. Dacă pierе un bou al Românului, boul re-mas, veduv dacă vreî să dîci, e stingher. Vorba se întrebunțează nu atât ca adjectiv, cât ca substantiv. Românul dîce: „O să-mi vînd stingherul“, și toată țărănimea care-l aude, știe că e vorba de un bou, fără să fi fost mai înainte vorba despre boi. Nici odată nu înțelege un cal, ori o oae, ori alt dobitoc, care trăeșce cu părechia, ci numai boii.

Nu știu, poate că în Moldova are vorba stingher un înțeles mai larg. Dar nu cred. Căci a dat Eminescu un înțeles mai poetic, e adevărat; stingher ar fi sinonim cu singur, veduv, rămas de alții, poate și orfan și mai știu eu ce.

Dar ori-cum, Eminescu, după a mea părere, n'a prea potrivit-o cu stingherul. Treacă-meargă, a dîs-o. Dar ceialaltii poeți? Știu ei anumit care e înțelesul vorbeî stingher, ori îl bănuiesc numai, ori nici măcar atâta și întrebunțează vorba așa fiind că au auzit-o de la alții? Că veți nu de alta, dar prea sînt sinceri câte o seamă de poeți, când dîc:

Și plîng de-acum într'una
Pe lume, că-s stingher.

Iar noi ne gîndim la bou cel fără păreche.

Se vede că și vorba stingher e un tic al poeților. Și e și altceva. E o dovadă, că poeții sînt ca oile: sare una în prăpastie, sar toate, fără să se gîndească unde sar și de ce. Și mai e dovadă, că foarte mulți dintre scriitorii noștri actuali nu știu înțelesul vorbelor românești, și numai pe dibuite le pipăiesc însemnarea. Dacă mi-ar fi de asta, aș pute da exemple multe.

G. COȘBUC.

Baladă.

Prietenului Coriolis.

Prin crîngul străbătut de lună,
De primăvară înflorit,
Pribeagă cântă o nebună,
Trecînd cu pîrul despletit.
Și 'n pîru-î poartă o cunună
De mirt, — și mirtu-î vestejit:

„Copilă dragă, fii cuminte
Și fugi de dragoste în maiii!
Copilă dragă, fii cuminte!

Și nu te'ncrede 'n jurăminte:
O, fugi de dragoste în maiii...
Copilă dragă, fii cuminte!

Nu zăbovi în miez-de-noapte
Cu 'nșelătorul tei iubit,
Prin crîng nu sta în miez-de noapte...

Căci crîngu 'nsuflețit de șoapte
De raza lunii e vrăjit:
Nu zăbovi în miez-de-noapte...

Că noaptea 'n maiii e descîntată
De flori și de privighetori...
Că noaptea 'n maiii e descîntată —

Și 'n inima-ți nevinovată
Sădeșce doruri și flori...
Că noaptea 'n maiii e descîntată!

De-ți iese ceasul reu în cale,
Pe înfloritele poteci, —
De-ți iese ceasul reu în cale...

Veî plînge-amar de dor și jale
Norocul tei pierdut pe veci —
De-ți iese ceasul reu în cale...

Veî plînge singură 'n neștire
Și veî înnebuni de dor —
Veî plînge singură 'n neștire...

Și n'o să aști liniștire,
Că nu e leac alinător:
Veî plînge singură 'n neștire...

Căci am iubit și eu ca tine
În maiii, — și n'am avut noroc!...
Da, am iubit și eu ca tine...

Priveșce și ia scama bine
Cum rătăcesc din loc în loc,
Căci am iubit și eu ca tine...

*Dar tu, copilă, fii cuminte
Și fugi de dragoste în maiu —
Copilă dragă, fii cuminte...*

*O, nu te 'ncrede 'n jurăminte
Și fugi de dragoste în maiu...
Copilă dragă, fii cuminte..."*

*... Prin crângul luminat de lună
Cântând în umbră s'a pierdut...
— Dar cine-ascultă de-o nebună?
Abia o clipă a trecut:
Dintr'un tufiș, voios răsună
Ecoul unui lung sărut...*

St. O. IOSIF.

Comerțul Fenician.*

Erau puțin la număr, țara lor era mică, mijloacele de care dispunea la început erau slabe — și totuși, prin neîntreruptă muncă, voință și devenirea înaintea Grecilor, în istoria lumii vechi, poporul cel mai bogat și cel mai civilizat.

Istoria omenirii recunoaște astăzi pe Fenicienii ca pe unul dintr-acele puține popoare, care au purtat cu fală facla civilizațiunii, a artelor, și a comerțului, prin toate părțile lumii cunoscute și necunoscute de cei vechi.

În corăbiile lor ușoare, bine și solid construite din cedrii și stejarii Libanului, ei se repeziră pe toate mările, neavând drept busolă decât stelele cerului și în deosebi steaua solară, nemincinosul lor cărmaci. Colindară prin toate țările; nu-și opriră nici valorile oceanelor, nici mările despre care anticitatea povestea înfiorătoare legende.

Fenicienii fură surugii mărilor înaintea Grecilor și Venețianilor.

Fără obosală și fără teamă, ei începură cu costele: Asiei-minore.

Stabiliră mai întâi aici, contuarele lor comerciale; făcură legături de prietenie cu toate popoarele. Trecură apoi pe rând la Rodos, în Sporade și în Ciclade; de aici, înaintară în Tracia și în urmă, intrând în Pontul Euxin, acum primitorii de streini, sămănară pe țărmurile lui și la Nord, și la Sud, și la Est, și la Vest, nenumăratele lor așezăminte neguțătorești. Un post de soldați, alături cu prăvăliile deschise pentru schimburile mărfurilor neguțătorilor: iată primul simbol al coloniilor feniciene.

Lua de la popoare materia brută, o lucrău în Tyr, Sidon, Biblos, Berit, Sarepta, Trad, mult poporate și mult harnicele lor orașe, adevărate roșuri de albine. După ce o lucrău, ei o aduceau pe alte prețuri eceleși popoare de la care o luaseră.

Fenicienii făcură astfel cu argintul din minele: Bitiniei, și grăul și peșcele sărat al Scytiei-meridionale; cu aurul și cositorul Colesidei.

Merseră pe țărmurile Peloponesului și adunară mai cu samă de lângă Cythera, prețioasele molușce, Murex Brandaris și Murex Trunculus, din cari scoteau

culoarea roșie de purpură, isvor nesecat de bogăție pentru toate orașele Feniciei, și mai cu deosebire pentru mărețul Tyr. Aveau coloniile în Sicilia; brăsdară toate țărmurile Tunisiei, Mauritaniei, Numidiei cu contuarele și cetățile lor, în fruntea cărora strălucește cu menire de a întrece până și pe mama patriei, colonia Elissei-Didon, dârja și bogata, și mai târziu nenorocita Carthagină.

Cuprinseseră Creta, cuprinseseră Malta; Corsica și Sardinia primară contuarele lor. Și pe când corăbiile feniciene cutreerău astfel întreaga Mediterană, caravanele acestor neobosiți neguțători străbăteau pe uscat Asia, și alegeau punctele de căpetenie, marile conace, care vor hotărî drumul la Indi. La vadul Eufratului, aveau colonia Topsisac, și în valea Orontului fondară colonia Hamac. De aici, mergeau la Indi, în țara auruului la Ofir și în Golconda.

Grecii începură să le facă concurență în basinul Mediteranei și în Marea Neagră. Fenicienii le lăsară pe sama lor resăritul și aceste două vestite mări; iar ei cu puteri nouă sburară spre apus. — În Espania coloniile lor, Malaca și Gades; în Galia, țărmurile golfului de Lyon îi despăgubiră de perderile făcute în Orient din cauza Grecilor. Trecură strâmtoarea dintre Mediterană și oceanul Atlantic, și o închinară lui Melcart, ale cărui coloane de temple se înălțară și pe limba de pământ africană, și pelimba de pământ europeană. Întrară în Oceanul Atlantic fără spaimă că vor da peste sfârșitul pământului și că vor fi prăvăliți în prăpastia haosului nemărginit; coboriră la Sud până la insulele Canare (Fortunatele) și până la insulele Capului Verde cuprinseseră Madera, și apoi suiră spre Nord pe lângă coastele Portugaliei; la vârsătura Tagului fundară Olisipul.

După indemnul lui Necho, regele Egiptului, Fenicienii incongiurară Africa, înaintea lui Vasco de Gama.

Spre Nord, în Oceanul Atlantic furtunile golfului Cantabric (Gasconiei) nu-și înfricoșară. Cunoscură Bretonia franceză, și pe urmă coastele Angliei; suiră până la insulele Cassiteride, poate Sorlingele de astăzi, intrară din canalul Mânecei, în marea Nordului și de acolo în marea Baltică de unde aduceau frumosul Chihlibar.

Erau neobosiți și nu-și înspăimântară nici una din acele grozave vijelii ale mărilor de Miază-noapte, de care ne vorbesc cu spaimă scriitorii vechimei. Din toate părțile aduceau materia brută, o lucrău în fabricile orașelor mai sus citate și apoi o răspândiau în toată lumea. Sticla, purpura, aurul, argintul, cositorul, stofele de India, aromatele țărilor despre cari se spuneau minuni ca 'n basme, Fenicienii, le cunoșeau, le lucrău, le vindeau.

Din Nord la Sud, țara lor era un lanț de orașe care nu se mai sfârșiau. Fenicienii neguțători, fabricanți, comisionari, erau arhitecți, erau oameni de știință, erau totul. Templul lui Solomon din Erusalim era opera lor. Grecii învățară să citească și să lucreze pământul cu ajutorul Fenicienilor. Civilizația feniciană crescă la stinul se, civilizația greacă, cea cu înaltă menire.

Și toate acestea Fenicianul le făcea spre a lui nemuritoare faimă, numai și numai pentru că-și dădese de la început: „Prin muncă se face totul; a trăi, va să țină a munci“.

* Tabele făcute la Școala Normală de Instructori din București.

Frumoasa Loreley.

În legătură cu cele scrise de colaboratorul nostru dl Il. Chendi asupra acestei interesante figuri în literatura germană, reproducem astăzi cele trei traduceri românești ce le avem după poezia lui Heine:

L o r e l a i.

(Traducerea dlui O. Carp.)

*Nu știu ce, nici nu știu cine,
Într'atât m'a întristat;
O poveste vechie-mă vine
Să mi-o spun neîncetat.
În recoare se 'nserează,
Rinul curge liniștit;
Muntele-și împurpurează
Creștetul în asfințit.*

*Sus, frumoasă fără seamăn,
Stă o zină strălucind;
Și de supt podoabe-aprinse
Coșii de aur se desprind.
Și le piaptână în raze
Liniștit și cântă lin;
Cântecu-î 'nduioșează
Și de 'nflorare-î plin.*

*Se cutremură luntrașul,
Scapă vîslele din mână;
Stânci, vultoare nu mai vede
Decât fața mândrei zîni.
Cred că s'a 'necat și luntrea
Și stăpânul ei bălat;
Și de vîndă-î numai glasul
Prea frumoasei Lorelai.*

L o r e l e y.

(Traducerea dlui Stefan Iosif.)

*Sînt trist și nu-mă pot da seama
De ce-mă tot sună 'n urechi,
Un basm auzit de la mama,
Un basm din zilele vechi.
Se 'ntuneacă, vîntul adie,
Blînd apele Rinului curg,
Pe stîncă o raze târzie
Abia licărește 'n amurg.*

*O umbră, un vis de fecioară,
Se naște din negură blînd,
Scînteile-aurita-î brățară,
Ea-și pieptenă părul cântînd.
Își pieptenă aurul 'n slavă
Și cântă un cântec al ei,
Și e minunată, grozavă
Cîntarea frumoasei femei.*

*Luntrașul turbat se repede
În luntrea lui mică și dus,
Nici stîncă, nici valuri nu vede,
Ci caută numai în sus.
Vîslește, e tot mai aproape,
Dar unde e... a dispărut,
Căci zina-î stăpîndă pe ape
Și cântecul ei l-a pierdut.*

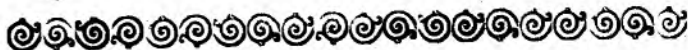
L o r e l a.

(Traducerea dlui G. D. Pencioiu.)

*Și nu știu cum se face,
De sînt așa măhnit;
Un basm din vremea vechie,
În minte-î pironit.
Se 'ntuneacă — și Rinul
Călătorește blînd;
O stîncă scînteiază
În soarele-apunînd.*

*Pe vîrfu-î stă fecioara
Cea mai de farmec plină,
Cu păr bogat de aur,
Cu haină de lumină.
Se piaptână cu piepten
De aur, îngîndînd
Un cântec de iubire
Fermecător de blînd.*

*Pescaru 'n luntrea-i mică
E prins de-un dor nespuz;
Se uită tot cu ochii
Încremițit în sus.
Pescar și luntre 'n urmă
I-înghite-al apeî pîntec:
Și asta a făcut-o
Lorela cu-al ei cântec.*

Părul. O îngrijire rațională a părului se recomandă prin o curățenie exemplară a capului și depărtarea mătreței, care se obține cu fricțiunii de apă curată. Să nu se întrebuițeze substanțe colorate și ferul cald. Înălbirea părului provine mai mult prin influența sistemului nervos și nu există nici un aparat, care ar pute opri albirea lui. Colorațiunile moderne ale părului ca: negru, roșu, blond, cenușiu, din punctul de vedere igienic, sînt condamnabile, căci conțin substanțe otrăvitoare cari dau loc la diverse intoxicațiuni. Asemenea o legătură prea strînsă, împletirea, încreșirea, dușurii reci, vatămă și împiedică creșterea lui; oleiuri inferioare și pomeți și împiedică creșterea lui; mai sănătos. O pomadă bună să fie compusă din untură besonată, unt de cacao și spermanțet, și numai într'atât cât ele sînt întreținute prin mijloace chimice de a nu se descompune.

LA MULȚI ANI, IUBITE MOȘULE!

H. Borel.

O inmormântare la chinezi.

(Traducere din limba germană.)

Pornisem cu luntrea din Ku-Lang-Su și trecând marea, apucaî spre locurile stâncoase la răsărit de insula Amoy. Pe acolo e o întindere de pământ plină cu monumente albe în mijlocul cărora e templul zeiței milostive Kwan-Yin.

În China moartea nu e un mister care te îngrozește și pe care-l ascunzi prin cimitire. Aci, întreaga țară e un cimitir imens, în care — întocmai ca niște plante tăcute și posomorite, mormintele cresc în abundență. China e țara morții. Se pare că aci oamenii trăesc numai spre a fi îngropați. Pe câmpii, în grădini, pe munți mai cu seamă, peste tot găsești morminte. Îți e imposibil să mergi o bucată de drum fără să te împiedici de un mormânt.

În tot locul, împrăștiate în toate părțile, se văd lucruri de ale morții. Gândul morții nu me părăsește de când sunt aici nici un moment. Me urmărește, me impresară ca și lumina și aerul. Cu miș de chipuri rânjește din pământ, acoperă pământul ca florile; soarele strălucește peste morminte, pomii-și pleacă falnic crengile peste morminte. Păsărelele își ciripesc cântecel lor melodioase peste morminte și picioarele oamenilor calcă mereu peste pietre reci, simțind într'una atingerea morții.

Ajuns la mal me coborîi pe un prundiș mic alb și pornii în lungul unui zid înalt, o apărătoare primitivă, un fel de meterez slab, care-ți dă un simțiment vag de siguranță în contra apei.

Pe drum, în adâncimi găsi sicrie părăsite. Fuî curios să văd ce e înăuntru și ridicaî cu un lemn capucul uneia din ele. Erau oase, sdrențe și încă câteva lucruri nedefinite. Cotii apoi pe livezi înverzite și me aflaî pe o întindere de piatră, înaintea unui zid de stânci, care-ți stă în față ca un ce înfricoșător, gigant și întunecos. Cât coprindeai cu ochiul, erau numai lespezi de piatră, și peste tot, printre această masă cenușie, străluciau ca pete albe monumentele. Generații, de secole zac aci printre stânci. Aci cresc numai morminte și se înalță reci și triste cătră acest zid de stânci. Ce părăsite și moarte aceste stânci cu mormintele lor! — Te gândești la o țară veche de fosili, depopulată pentru vecie, moartă — și sub acest cer plumburiu, în această tăcere de ghiață a stâncilor și pietrelor, imi apărî China ca o împărăție a morții, asupra căreia planează un doliu veșnic și un greu blestem.

De odată apare în departare, nedeșluit încă, o grămadă de oameni, care se apropie în grabă, și în tăcerea care domnește pătrunde până la mine o musică ciudată de sunete ascuțite. Acum se distinge printre oameni și o amestecătură de culori roșii și galbene.

E un mort pe care-l duc să-l îngroape. Procesiunea se apropie mereu, cu ciocli ei galbeni și sunetele ascuțite ale instrumentelor și fluerilor. Cu un mers fantastic, un marș mortuar ciudat, trece convoiul pe întinderea pustie.

Acum sunt aproape. În cap merg musicanții, murdari, sdrențeroși, cu fețele lor galbene umflate sufând în instrumente, mișcând capetele la ritmul sâlbatecelor lor musicî. Nu eră musică, eră un sgomot: o săpăceală de sunete ascuțite cu tonuri jalnice, într'un tact sâlbatec disperat fără pic de armonie; dar erau

cele mai jalnice și dureroase tonuri pe cari le-am auzit în viața mea.

În urma musicanților venia targa, acoperită cu o pânză roșie pe care erau brodate felurite flori — o pată roșie în mijlocul acestor stânci cenușii. Targa, pusă pe bețe de bambus, eră dusă cu greu de opt oameni, dar cu acei pași elastici și repezi ai popoarelor orientale.

După sicriu urmau rudele, îmbrăcate în sdrențe murdare galbene, legați cu basmale murdare pe cap, plângând și sbierând, și plini de lăcrămî și scuipat. Merg clătînându-se și dând semne de mare disperare. Unul din ei — de sigur că e fiul, căci pânza roșie de pe năsătie arată că moarta e o femeie — se clătînă ca un bețiv și trebuie susținut de prietenî. Sunt grozavi, scârboși de văduți în costumele lor murdare de pânză, cu părul în desordine, cu disperarea acea nestăpănită ca un persiflagiu hazliu al celei mai mari dureri omeșci.

Inmormântarea e una din cele mai sărăcăcioase, fără pompa palanchinelor, a steagurilor și felinarelor celor bogati. E o trupă jalnică, cu sdrențele și fețele murdare, dar poate tocmai de aceea atât de tristă în această câmpie cenușie de morminte reci.

Și nenorocitul convoi trece pe dinaintea mea și se duce spre stâncile de piatră, în regiunea morților în care generații de secole, zac pierdute și uitate, aruncați unii peste alții, ca și în viață în orașele pline de oameni, mișunând ca paraziții imposibil de strpiti.

Cântecul clarinetelor în acest pustiu al morții, anunță cu tonuri jalnice apropierea unui nou stărv. Sgomotul se depărtează din ce în ce, pata cea roșie a năsătiei strălucește tot mai slab în cenușiuul peisagiului și pașii cioclilor alunecă fără sgomot pe pământ.

Îi urmaî la o oreare distanță — tristă preumblare în urma acestui ciudat convoi. Aceasta tinu o jumătate de cias și sosiră la suișul terenului stâncos. Terenul e aproape impracticabil din pricina lespedelor de granit cu muchiile lor ascuțite. Dar deodată văd ciocli și pe cei din urma țargei tocmai sus de tot.

Au mers mereu înainte cu acelaș pas ușor, în aceeaș măsură ca și pe șes, neîmpiedicați de suirea pe pietre. Picioarele cioclilor par din depărtare mult mai delicate, cu niște mișcări atât de gingașe și ușoare, ca ale unor cai în trap, văduți la distanță. Regulat și repede merg acești oameni ciudați, până se văd numai ca niște siluete. Și din ce se depărtează mai mult, convoiul pare tot mai frumos. Trece peste stânci ca peste întinderi de nisip. Picioarele chinezilor sunt făcute anume pentru această țară ca să alerge numai peste morminte. Cu aceleași mișcări măsurate, fără o sguduitură măcar, plutește targa înainte în culoarea ei de sânge, un stindard al morții. Câte odată dispăre în dosul unei stânci și nu se mai vede nimic, dar deodată strălucește iarăș roșul și dispăre iar pentru a apare din nou tot mai sus.

Musica străbate acum numai uneori până la mine, ca țipătul păsărilor de pradă când zăresc un stărv.

Me aședai pe o piatră mare și privii cu o curiositate fricoasă în spre ei. Acum se opresc și formează ca un cerc, de sigur împregiurul unei gropi, căci văd și salahari cu sape. Tempo musicel e acum cu mult mai repede și ritmul din ce în ce mai sâlbatec, arată mărirea durerii. Musica scoate sunete tot mai dureroase de disperare, amestecate cu răcnetele jalnice ale oamenilor, cari își dau curs simțimentelor lor crude în mijlocul acestei tăceri mormentale.

Ved oamenii mișcându-se mereu. E nespuse de trist, te îngrozește această muncă acolo sus între stâncile gigantice, la sunetul acestei muzici jalnice.

Deodată se face tăcere. Siciul e luat jos de pe targă. Oamenii se apleacă, capetele nu se mai ved — înțeleg că mortul e lăsat acum în groapă. Apoi un sgomot asurzitor, răcnetul întregului iad. Pe urmă iar tăcere și clarinetul începe singur, întâiu încet un ton înalt, apoi încă unul, mai repede tot mai repede, o aruncătură de sunete ascuțite în aer. În sfârșit un singur ton lung, ca ultimul țipăt al disperării pierdându-se în neant.

Mortul zace acum în mormântu-i de stânci. Un cer plumburiu, posomorit atărnă peste stânci. Grămada de granit se înalță tăcută spre cer și în acest cenușu de ghiață strălucesc monumentele albe a mii de morminte.

Și mormântul acestui din urmă îngropat colo sus pe stâncă, privește peste acest peisagiu și departe peste mare, cum privește un suflet în veșnicie.

LIA MĂGURA.

Indicațiunile tratamentului ipnotic.

Tratamentul ipnotic suntem îndreptățiți a-l folosi în toate acele cazuri, când e indicată vindecarea prin sugestie. Dintr'o prelegere a lui Hirt, ținută la al XI-lea congres internațional din Roma, cu privire la însemnătatea sugestiei verbale la boalele de nervi, putem trage următoarele concluziuni:

1. Sugestia verbală o putem folosi ca mijloc terapeutic la unele boale de nervi; ea între anumite împrejurări s'a dovedit mai de cu efect, decât alte proceduri.

2. Unele îmbolnăviri ale nervilor, ai creierului și ai măduvei spinării, le putem vindeca cu sugestia verbală. În general, stările bolnăvicioase ale nervilor motori sunt mai ușor curabile, decât cele ale nervilor sensitivi.

3. Prognosa neurasteniei și ceea a isteriei e puțin favorabilă; ceea a epilepsiei e de tot rea.

Nu obținem nici un rezultat bun cu terapia sugestivă la boalele de nervi, basa cărora sunt schimbări anatomice. Astfel de boale sunt: taleo, paralysis progressiva, sclerosis multiplex. Numai unele simptome ale acestora le putem influența într'un chip favorabil, dar trecător.

Tot Hirt a aplicat cu succes terapia sugestivă în următoarele cazuri:

- 1, la neurosele vagusului;
- 2, la dureri de cap nervoase și neuralgia cervico-occipitalis;
- 3, la neurosele funcționale (chorea, insomnia, enuresis nocturna, impotentia psychica.)

A obținut mai departe rezultate bune în 13 cazuri de alcoolism; dintre aceștia 8 s'a vindecat, iar starea alor 5 s'a îmbunătățit. Tot asemenea s'a dovedit de bună terapia sugestivă în cazuri de gângăvie.

Din toate acestea rezultă, cumcă sugestia ipnotică o putem aplica cu succes la boalele funcționale ale nervilor, adică: la acele boale, cari nu se bazează pe schimbări anatomice, ci pe o funcțiune abnormal potențată s'a abnormal micșorată.

De mare însemnătate e întrebarea, că oare în ce raport stă terapia sugestivă în toate cazurile sus atinse

cu celelalte tratamente aplicate de regulă? Să aplicăm sugestiile ipnotice ca cele mai eficace de la început, fără a recurge la alte tratamente sau să aplicăm terapia sugestivă numai atunci, când celelalte tratamente nu duc la nici un rezultat, sau să aplicăm sugestiile ipnotice combinate cu celelalte tratamente (electricitatea, hidroterapia, massage-ul, medicamente)? S'a constatat prin experimente, că sunt anumite schimbări, cari sunt eminent potrivite pentru terapia sugestivă cu deosebire atunci, când și indivizii respectivi sunt foarte bine ipnotisabili.

În general, acele boale cari nu se caracterizează prin un grup de simptome, ci prin un simptom bine pronunțat. Astfel, în cazuri de „hysterie locale“, precum sunt: aponia istorică, singultusul, paralizia unor membre.

Altfel stă lucrul la acele neurase funcționale, cari se caracterizează prin mai multe simptome. Dintre acestea amintesc în rândul dintei isteria generală, la care numai exclusiv prin aplicarea sugestiilor ipnotice nu obținem nici un rezultat bun, ci spre acest scop trebuie, ca pe lângă sugestiile ipnotice să recurgem și la tratamentele aplicate de regulă. E cu totul irațională procedura de a recurge la tratamentul remedium din două cauze: în rândul dintei, e numai risipă de lucru și de timp de a aplica diferite tratamente medicamentoase și hydraterapeutice, când prin sugestiile ipnotice ne stă la dispoziție un tratament de un efect grabnic și sigur, pe de altă parte înse, neglijând prin aceasta numai boala — ea se incuibă tot mai bine; — în rândul al doilea, esitarea, amânarea aceasta sunt iraționale, că ele dovedesc sau aceea, că tratamentele aplicate de obicei sunt mai eficace, decât sugestiile ipnotice și deci ele sunt de aplicat, sau aceea, că tratamentul ipnotic e drastic și heroic, carele numai atunci ne hotărâm a-l aplica, dacă toate celelalte tratamente s'a dovedit fără succes.

Maî sus am arătat înse, cumcă cu tratamentul ipnotic obținem rezultate foarte îndestulitoare și că el e cu totul nepericulos. Pe lângă starea aceasta a lucrurilor, acel medic procedează mai corect și mai rațional, care aplică ipnosa mai de timpuriu, decât mai târziu.

În resumat:

1. Tratamentul ipnotic avem să-l aplicăm în rândul dintei, în cazuri de hysterie locale.

2. În cazuri de boale de nervi mai complicate, incopciate cu multe simptome, tratamentul ipnotic avem să-l combinăm cu celelalte tratamente aplicate de obicei.

3. Aplicarea tratamentului ipnotic, ca ultimum remedium, e irațională.

În terapie s'a dovedit ca o greșală mare de a așteptă vindecare completă numai de la administrarea unui singur medicament s'a de la aplicarea unui singur tratament. Din acest motiv e foarte consult și corespondător scopului, dacă în toate cazurile, cu foarte puține excepții, sugestiile ipnotice le combinăm cu aplicarea electricității și a scaldilor. Prin tratamentul acesta combinat, sugestiile ipnotice nu vor perde nici câtuș de puțin din valoarea lor terapeutică.

Sugestia ipnotică e așa dară indicată numai într'un singur cas, adică la boala funcțională de nervi. Am greși înse, dacă am cugetă, că sugestiile ipnotice le putem aplica tot cu acelaș efect și rezultat la toate neurasele. Astfel indivizii neurastenici, sunt foarte cu greu ipnotisabili și deci nici decum apți pentru trata-

mentul ipnotic. Toți bolnavii aceștia nu știu să-și concentreze atenția destul de bine, sunt distrași și sub decursul fixației obosesc prea iute. La indivizii aceștia condiționat, că n'au urmat diferite tratamente, obținem rezultate bune de la aplicarea electricității împreună cu scaldări. Totuși în unele cazuri producem chiar și prin sugestiile ipnotice ameliorare în starea lor; cu deosebire în cazuri de neurastenii. Isteria e înse acea neurasă, asupra căreia putem exercita o acțiune calmantă prin sugestiile ipnotice. E adevărat înse, că sunt isterici, cari nu numai că nu sunt ipnotisabili, dar totodată se opun cerbicos tuturor sugestiilor date lor. Acest contingent îl dau acei reprezentanți ai isteriei grave, la cari preveleză simptomele psihice, cari acasă o deprimare psihică mare, diferite senzațiuni dureroase și chinuțoare. Aceștia sunt acei isterici, cari tot mereu se plâng, se vaită, cari sunt legați ani întregi de pat și cari înclină spre istero-psihosă.

Altcum istericii caracterizați prin stigmatice fizice (hemia-naesthesia sensitivo-sensorială), cari sufer de spasmi istero-epileptice. Aceștia sunt tipurile clasice ale ipnotisabilității și reprezentanții sugestibilității extreme.

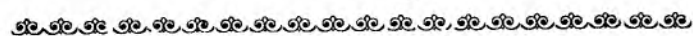
Oare putem complet vindeca isteria cu sugestiile ipnotice? Nică decum. Prin ele, ca și cum prin aplicarea lor combinată cu celelalte tratamente, facem să dispară toate simptomele larmante și turburătoare ale isteriei, cari tot mereu îl aduc aminte pe bolnavul de boala lui.

Forel, pe baza experimentelor sale a aflat mai departe, că prin ipnosă ne succede a așă apetitul, că ipnosa e un mijloc purgativ și somnifer; prin ea deci putem regula secrețiunea, mistuirea și circulația. Din acest motiv atribute Forel tratamentul ipnotic o valoare deosebită terapeutică în cazuri de gălbineală și anemie.

Cât timp are să dureze tratamentul ipnotic? În privința aceasta regula generală de observat e următoarea: isteriile, cari se desvoaltă (singultus. aponia, parilisia membrelor) caracterizate prin un simptom bine pronunțat — le putem vindeca prin câteva ipnose; casurile mai complicate pretind un tratament mai îndelungat. În toate casurile acestea din urmă este indicată aplicarea ipnosei protrahate (de o durată de 2—3 săptămâni.) Ipnotisatorul trebuie să grigescă înse, ca ipnosele să devină treptat tot mai adânci și sugestiile să le accentueze, să le scoată tot mai bine la iveală.

În ce intervaluri putem ipnotisa? S'a constatat prin experiență, cumcă ipnosele, repetite și de și, nu sunt de nică o consecință ulterioară stricăcioasă; pe unul și același individ îl putem chiar și mai de multe ori într'o și ipnotisa, când vrem ca el să ajungă în stadii ipnotice tot mai adânci. Ipnosă aceasta din urmă are înse referință numai la indivizii greu ipnotisabili; pentru indivizii bine ipnotisabili e stricăcioasă.

Drd CORIOLAN NEDELCU.

Cum să bem laptele. Unele persoane nu vor să bea lapte pentru că dic că nu-l pot digeră: mai totdeauna aceasta se întâmplă pentru că aceste persoane bea laptele prea repede. Trebuesc cel puțin trei minute ca să bem un pahar cu lapte. Când bem un pahar repede, laptele din el să închiagă în stomac și numai suprafața lui se află în atingere cu sucil gastric, pe când laptele beut câteva puțin se închiagă încet-încet, se pētrunde tot de fluidul digestiv și se digeră fără de greutate.

Poesii populare.

Din comuna Șard (comitatul Albei-Inferioare.)

Pân' eram la maica fată,
 Me sculam,
 Me pieptănam,
 Pe uliță 'n jos meream;
 Câte mueri me vedea,
 Toate bini se șopotă,
 A cui i fata asta,
 Cu obrazu ca ruja,
 Cu iia ca lebeda?
 Da dacă me mărita,
 Me sculam,
 Me pieptănam,
 Pe uliță 'n jos meream;
 Câte mueri me vedea,
 Toate bini, se șopotă,
 A cui nevastă-I asta,
 Cu obrazii ca ceara,
 Cu iia ca cerneala?
 — O! nevastă, draga mea,
 N'ai sopon, o* n'ai căldare,
 O-I departe apa tare?
 — Sopon și căldare e te,
 Apa-mi trece sub fereastă,
 Da nu mi bun traiu 'n casă.
 C'am o soacră ca și-o cătea,
 Cum se scoală șede 'n vatră,
 Și tot pe mine me latră,
 Când tună cănila-n casă,
 În el dă de doue ori,
 În mine de noue ori.
 Cătră căne: né, ho, né,
 Cătră mine: né cătea!
 Dac'am vêt că-i treaba-așă,
 Me facui o păsărea,
 Și sburaî la maica mea.
 Maica tinda-și mătură,
 Și cu mătura făcea:
 — Hășo, hășo, păsărea,
 Că nu ești ficuța mea,
 Că mi-am avut o fică 'n lume,
 Și nu-i mai aud de nume!
 Dac'am vêt că-i treab' așă,
 Sburai pân' la nănașă,
 Nașă tinda-și mătură,
 Și cu mătura făcea:
 — Hășo, hășo, păsărea,
 Că nu ești finuța mea,
 Că mi-am avut o fină 'n lume,
 Și nu-i mai aud de nume!
 — O, nănașă, draga mea,
 De și-ar fi secat mâna,
 Când mi-ai pus tu cununa.
 — O, finuță, draga mea,
 Cununa o fost la mine,
 Hei doi ochi or fost la tine,
 Și te fi uitat mai bine,
 Cu cin' să trăiești în lume!

* Ori.

E.NEA.

SALON.

Isus și femeia vinovată.

Nimic poate nu merge mai încet decât evoluția moravurilor și a moralei în general. Te prind florii gândind cum an de an se țin lanț, aproape două-țeci de veacuri au trecut, iar morala în interesul ei larg și adevărat a propășit atât de puțin. Această gândire trebuie să vie ori-cărui om nepărtinitor, care aruncă privirea asupra unor precepte morale. Cu toată civilizația noastră de azi, avem două morale foarte deosebite, când e vorba de bărbat și de femeie. E aspră și neîndurată legea morală intru cât privește femeia, pentru bărbat înseamnă numai iertătoare, dar aproape nici nu sunt formate pentru el legi morale intru cât privește castitatea și credința în căsătorie. Această neferescă deosebire a voit să o pue în vedere tuturor blândul Isus, apărând pe femeia vinovată.

La evrei și la arabi femeia necredincioasă era pedepsită cu moartea prin foc ori prin lapidare. Când se vesti lui Iacob că noră-sa Thamar a fost necredincioasă soțului, cuvintele patriarhului fură: „Scoateți-o și o ardeți“. Mai târziu pedeapta cea mai obicnuită era uciderea femeii vinovate cu pietre. Nenorocita era mânăta înainte și după dânsa venia mulțimea furioasă, înjosind-o și batjocorind-o până ajungeau la locul osândei. Aci, setoși de răsunare, bărbații aruncau cu pietre până ce victima era ucisă și îngropată de vie. Această ucidere era orânduită de legile domniei patriarhale; bărbatul voia să fie sigur de moștenitorii lui; dânsul e șeful a tot puternic al familiei, pedepsele sunt făcute de dânsul. Șcim, pedepselor crâncene se datorește evoluția moralei, poate nici o instituție omenească n'a făcut atâtea jertfe câte a făcut stabilirea acelei mai simple legi de morală. Dar e trist că după aproape două mii de ani bărbații nu s'au ridicat măcar prin analogie, dacă nu prin jertfe, la același nivel de moralitate ca și femeia. Până azi încă preceptele marelui iubitor de omenire au răsunat în deșert.

Par' că vedem acea mulțime setoasă de sânge, mânădu-și jertfa spre locul uciderii. Ajunși la locul hotărât, cărturarii, spre a pune pe Isus în nedumerire, îl întrebară:

„Moise ne-a poruncit în lege a omori cu pietre pe unele ca dânsa, deci tu ce zici?“

În mintea lor, imbuibată de tirania bărbătească, nu se ivia nici licărirea unei morale mai egalitare pentru bărbat și femeie. Dar Isus șcinea prea bine că toți acești crainici și moralisatori sunt dintre aceia cari cer de la femeie moralitatea cea mai deseversită, pe când dânsii sunt imoralitatea cea mai încarnată; de aceea le zise: „Cine dintre voi este fără păcat, s'arunce cel dintău piatra asupra ei“. Pentru a înțelege ce mare însemnatate avea aruncarea întăiei pietre, trebuie să spunem cum se făcea osânda lapidării. Victima, goală și cu mâinile legate, era suită pe o înălțime de câțiva metri. Cel dintău martor își dădea toate silințele ca, împingându-o, s'o facă să cadă pe spate, al doilea martor îi arunca o piatră grea în piept, lovitură aproape

mortală, pe urmă poporul arunca asupra ei cu pietre până o omoră. La vorbele lui Isus, știindu-ce mai vinovați decât învinuita, eșiră unul câte unul, începând de la cei bătrâni până la cel din urmă și rămăsese numai Isus și femeia. Atunci Isus îi zise: „Nici eu nu te osândesc, du-te; de acum să nu mai păcătuesci“.

Această povestire ne arată una din nenumăratele drame ale trecutului femeii. Fără îndoială, erau și necredincioase; dar bărbații nici nu ajunseseră măcar la noțiunea că ar trebui să fie și ei credincioși, trebuia geniul Dumnezei spre a cuteză să pue această cerere în evidență. Dovadă că în fața unei vinovate stău sute de vinovați. Nici enșii bătrâni n'au îndrăsnit să-i arunce întăia piatră, așa de neașteptat le-a fost răspunsul lui Isus. Vorbele lui mai arată că ar fi cerut de la bărbați aceeași înaltă moralitate în căsnicie ca și de la femeie.

Prin cele spuse mai sus noi nu voim să apărăm nemoralitatea unei femei, dar zicem că, după două-țeci de veacuri, ar fi de dorit ca și bărbații să se fi urcat la același nivel de moralitate pe care-l cer de la femeie. Nu dorim ca prin indulgența care s'ar arată femeilor vinovate să se coboare nivelul moralei, câștigat cu atâtea jertfe; dar am dori ca, prin punerea în evidență a acestor două criterii de morală deosebită, să se ridice și nivelul moralității bărbatului. E absurd ca 'n veacul nostru s'avem două legi morale. Ori mai bine zicând, una pentru femei și nici una pentru bărbați. Preceptul lui Isus nu trebuie să slugească a ne cobori pe noi la ei, ci a-i urca pe ei până la cel mai înalt grad de morală în căsnicie.

Moralitatea cerută femeii a făcut mii și mii de jertfe; iar pedestalul pe care se nalță această deită e clădit din pietre stropite de sângele femeii, și ar fi o nelegiuire, nu a pierde, dar a lăsa să se coboare cât de puțin nivelul acestei morale.

Priviți acea mulțime de robi, bărbați, tineri și bătrâni, mânădu-și jertfa înainte spre a o îngropă sub un norman de pietre. De furia mulțimei nu era mântuire. Dar cuvintele lui Isus sunt atât de pline de adevăr, încât furia lor amuțește și rușinați pleacă toți. Aproape două mii de ani și față 'n față avem două tabere, vinovați și vinovate.

Evoluția moralei a mers atât de încet, încât nu șcim dacă, relativ, numărul vinovatelor a crescut; suntem înse siguri, și criteriul moralei bărbaților ne dă dreptul de-a o spune, că numărul vinovaților a crescut enorm.

În cât, cu drept am zis, nimic poate nu merge mai încet decât evoluția unor moravuri anumite, a unei morale mai înalte. Mulți bărbați de azi nu numai că n'au înțeles, n'au priceput și n'au ajuns nivelul moralei propovăduite de Isus, dar me tem că nici la acel al mulțimei furioase, pe care cuvintele lui Hristos a oprit-o d'a aduce o nouă jertfă moralei călcate; de oare-ce dânsii, dacă nu ucid cu pietre pe femeia vinovată, o ucid moral și social, uitând vorbele rostite acum două mii de ani de cel mai mare iubitor al omeniei: „Cine dintre voi este fără păcat, arunce cel dintău piatra asupra ei“.

SOFIA NÂDEJDE.

La dentist.

— Dle, în loc de un dinte reu, mi-ai scos unul bun. Operatorul, fără să se turbure:

— Dnă, cum ar fi cu puțință să se extragă ceva reu dintr'o gură așa de adorabilă?!
21

Valerie P. Bologa.

— La portretul de pe pagina de frunte. —

Moartea timpurie a valorosului nostru bărbat Valerie P. Bologa, despre care am scris în nr. trecut, a produs o jale adâncă printre Români.

Drept expresiune a doliului și a condolenței, publicăm pe pagina primă a revistei noastre portretul regretatului, dedicând memoriei sale pe aceste pagine următoarele date biografice:

Valerie Petru Bologa a fost fiul consilierului de curte în pensiune Iacob Bologa, fostul președinte al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, care a luat parte în toate stăruințele naționale, culturale și economice ale neamului românesc, distinguându-se în deosebi ca unul din fundatorii institutului de credit și economii „Albina” din Sibiiu.

S'a născut la 30 iunie 1853 în Sibiiu și a fost botezat prin Iosif Ighianu, protopresbiterul gr. res. al Zlagnei.

La 1860/1 și 1861/2 a studiat clasa III și IV la școala normală rom. cath. din Sibiiu. Tot acolo, în gimnasiul de stat, a urmat clasele I—III, iar clasa a patra a făcut-o la Viena; de acolo a venit la Cluș, unde a studiat ca privatist clasa a cincea și semestrul prim din clasa a șesea în gimnasiul rom. cath., iar semestrul al doile și clasele VII și VIII le-a terminat la gimnasiul din Sibiiu, unde a făcut și examenul de maturitate în etate de 17 ani.

În 1870 s'a înscris la institutul polytechnic din Viena, unde a luat absolutul în 1878.

Încă înainte de a termina, a intrat ca voluntar în armată, în 1 octombrie 1876 pe timp de un an și a servit în artilerie. În 29 dec. 1877 a fost numit sublocotenent. La 27 martie 1883 a trecut ca activ la regimentul de tren și telegraf, avansând cu 1 noiembrie 1883 la rangul de locotenent. În 17 august 1885 s-a cerut concediu și a eșit definitiv din armată la 31 decembrie 1885.

În vara acestui an, la 20 iulie, a intrat în cancelaria dlui inginer Onoriu Tilea. N'a stat înse mult acolo, căci în acelaș an, la 17 decembrie, a fost numit secretar provisor la „Albina” și de-acî încolo s-a dedicat toată activitatea în folosul acestui institut important.

La 16 aprilie 1886 a fost numit definitiv secretar al „Albinei” și drept aprețiere a harniciei sale, în 6 septembrie 1887 s'a denumit dirigent al filialei din Brașov, post pe care l-a îndeplinit destoinic până când boala crudă l-a silit a-și întrerupe activitatea.

Afară de filiala „Albinei”, densusl a funcționat ca censor și la filiala din Brașov a bancei austro-ungare; a făcut parte din comitetul Societății pentru fond de teatru român, îndeplinind cu mare succes postul de cassar; a fost membru al sinodului archidieceșan și al congresului național-bisericesc; membru pe viață al Asociațiunii, al Reuniunii femeilor române din Sibiiu și al aceleia din Brașov; membru în Delegațiunile și Eforia școlară din Brașov; vicepreședinte și cassar la Societatea gremiului român pentru comerțul levantin; membru la comuna Brașov, la camera comercială etc. dându-și totdeauna partea sa de activitate în toate mișcările culturale, sociale și economice ale societății române.

A dus o viață familiară fericită, cu soția dna Lucia Pușcariu, fiica dlui avocat Iosif Pușcariu din Brașov și avea toată bucuria în unicul seŭ fiu Lucian, care acuma cu mama văduvită îl plâng nemângăiați.

În veci amintirea lui.

La mulți ani, moșule.

— La ilustrația de pe pagina 245. —

Moșul mult iubit are diua onomastică. Aŭ și vinut toate rudele să-l feliciteze. Dintre toate înse nime nu-î face bucurie atât de mare ca nepoțica. Vine și ea frumos gătită și apropiindu-se de moșul, îi urează vesel: „La mulți ani, iubite moșule!” El o prinde în brațe, o sărută și nu mai poate de fericire.

LITERATURĂ.

Colaboratori noi la „Familia”. Numerul colaboratorilor nostri, înmulțit în timpul din urmă cu dnii G. I. Ionnescu-Gion, H. Chendi, S. S. Secula, mai apoi cu dșoara Maria Cioban, dl Sân-Petreanu, se sporrește începând cu numărul acesta cu dl St. O. Iosif, după care în curând aŭ să urmeze și alți tineri cu talent. Anunțând acestea cu plăcere, îi salutăm cu drag în coloanele revistei noastre.

Balade Poporale. Dl Avram Corcea, preot ort. român în Coșteiŭ, lângă Verșeș, a scos sub titlul acesta un volum în editura librăriei și tipografiei diecesane din Caransebeș. Cartea cuprinde, pe 138 de pagine format 8°, pe lângă o prefață, 20 de balade, una mai frumoasă decât alta, toate culese de la un lăutar din Coșteiŭ. Amintim între altele pe Iancu Sibiiancu și Ana; apoi pe Mărza și în deosebi pe Novăcesciŭ, despre care se cântă în opt balade, și anume: Gruia lui Novac, Novac și Dărvij, Novac și Zina, Turcul și Novăcesciŭ, Novac vinde pe Gruia, Gruia lui Novac și Zina, Gruia lui Novac și șerpele. Cele mai multe din baladele despre Novăcesciŭ se publică acum pentru întâia oară. Volumul ca executare tipografică se prezintă foarte elegant, hârtie fină, tipar frumos, care toate fac onoare tipografiei și librăriei diecesane din Caransebeș. Este interesant ce scrie autorul colecției despre felul cum se cântă aceste balade: „În comuna unde am făcut această colecție se cântă adeseori cântece vechi. La diferite ocașii, precum nunți, nedee (rugă), petreceri ș. a., când cei ce își petrec poftese, ori când li se exhaustiază glumele și vorbele, când pe un moment par toți obosiți de petrecere și joc, atunci începe lăutarul câte un cântec vechiŭ. Introducerea o face dîcînd de câteva ori aria pe violină, apoi începe cântarea. Și ea e frumoasă și pîtrîndătoare. Melodiŭ eroice-triste însoțesc cuvintele — textul — cântării. Impresiunea asupra ascultătorilor este adâncă. De la conținutul eroic sau trist al cântecului e atîrnătoare expresiunea feții ascultătorilor. Când se cântă fapte eroice veđi ochi vii, scînteetori și plini de mîndrie; iară când cântecul arată nenorocirea eroului, zăreșci ochi doioși și scîldați în lacrimi. Românul se însufleșește de faptele eroilor seŭ, fie aceștia reali sau plămuiți de fantasie. Când aude vorbindu-se despre faptele lor vitejeșci, pare că și el s'ar face un viteaz. Înșușirea aceasta a Românului este o garanță puternică că nime cu nimic pe lume nu-l va pute face să-și abandoneze sentimentele înăscute: dragostea față de limbă, datine și față de eroii seŭ. De cele mai multe ori lăutarul drept încheere adauge câteva versuri, cari le adresează auditorilor și cari câte-odată reasumă morală cântecului. Fiecare baladă își are melodia sa proprie. Melodiile ca și baladele le-aŭ învățat cântăreșii unii de la alții, din tată în fiu. De aceea ar fi în in-

terusul muzicii noastre, dacă s'ar adună și aceste melodii cum se adună baladele cu diferitele lor variante. Ele ar forma un prețios material pentru muzica noastră națională“.

Premiile Academiei Române. În sesiunea generală din 1900, Academia Română va decerne următoarele premii pentru cărți publicate: I. *Premiul Năsturel-Herescu*, din Seria B, de 4.000 lei, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 noiembrie 1898 până la 31 octombrie 1899. — II. *Premiul Statului Laxăr*, de 5.000 lei, unei cărți scrise în limba română, cu conținut științific, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 noiembrie 1897 până la 31 octombrie 1899, sau celei mai importante invenții științifice făcute de la 1 noiembrie 1897 până la 31 octombrie 1899. — III. *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei, unei cărți scrise în limba română, cu cuprins moral, de ori ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 noiembrie 1898 până la 31 octombrie 1899. — IV. *Premiul Hagi-Vasile*, de 5.000 lei, unei cărți scrise în limba română și publicate în timpul de la 1 ianuarie 1894 până la 31 octombrie 1899, al cărei cuprins va fi: „Istoria comerțului la Români, sau starea actuală a comerțului în România, sau studii asupra legislațiunii comerciale în statul român, sau ori ce alte subiecte privitoare la comerțul român“. Terminul depunerii la cancelaria Academiei a cărților propuse pentru concurs este până la 31 octombrie 1899.

TEATRU.

Societatea pentru fond de teatru român la Seliște. Din cauza doliului pentru moartea regretatului Alexandru Filip, Societatea pentru fond de teatru român neputându-se întruni anul acesta în adunare generală la Abrud, președintele Societății dl Iosif Vulcan s'a adresat în numele comitetului la frunțașii noștri din Seliște de lângă Sibiiu, cu dorința ca Societatea să-și poată ține adunarea generală anul acesta acolo. Frunțașii selișteni, convocați în o conferință la 29 maiu de cătră dl Dumitru Banciu, căruia a fost adresată scrisoarea, au întâmpinat cu cea mai mare bucurie aceasta dorință și oferindu-și cea mai caldă ospitalitate, au decis cu însuflețire generală să invite Societatea a-și ține anul acesta adunarea generală în Seliște. Totodată, în conformitate cu impregiurările locale, au decis ca adunarea să se țină la 30, 31 iulie și 1 august n. adica la St. Ilie. În aceeaș ședință s'a ales și comitetul arangiator în persoanele domnilor: președinte Dumitru Banciu, secretar Dumitru Mosora. Membri în comitet: Iordache P. Roșca căpitan, Dumitru Lăpădat, Ioan Chirca, Il. Comșa, Ioan Banciu, D. Vulcu, Const. Herța, Iacob Steflea, Nic. Hențiu, Oprea Borcea, Ioan Țintea, Ioan Popa, Nic. Roman, Iuliu Crișan, Constantin Cristiu și Nicolaș Munteanu. S'a discutat și programa festivităților și anume primirea, banchetul, concertul, producțiunea teatrală, balul și excursiunile. — În urmarea acestei invitațiuni călduroase, comitetul centrul al Societății va convoca adunarea generală la Seliște pe zilele indicate,

Reprezentăție teatrală în Veza. La 9/21 maiu s'a dat în comuna Veza, aproape de Blaș, o reprezentăție teatrală populară, jucându-se piesele: „Cărlanii“

de C. Negruzzi și „Arvinte și Pepelea“ de Alexandri. Amândouă piesele s'au jucat de țeran și țerance, cu un succes surprinzător.

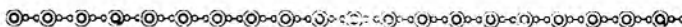
MUSICĂ

Succesul unei ardelence la București. Săptămâna trecută s'a ținut în Teatrul Național din București concursul pentru angajamente la opera română. Teatrul eră plin de toți iubitorii de muzică. Intre debutanți a fost și dșoara Onoria Popovici din Brașov. Iată ce scrie „Drapelul“ despre succesul acestui debut: „Dșoara Onoria Popovici, soprano-dramatică. Statură înaltă; corp desvoltat; tip energic. Voce de piept și forță multă. Sigură în mișcări și în toate punctele musicale. Are inșe puțină trebuință de exercițiu vocal. Ca timbru de voce este destul de sonor și intonat. Astfel că ar pută suportă roluri mai grele: Aida, Trovatore. Ebreea, etc.“

Mica Aurelia Cionca la Arad. Aflăm că geniala copilă Aurelia Cionca, atât de mult distinsă de regina României, în concertul ce a avut în primăvara asta la Ateneul din București, va da la 23 iunie un concert la Arad, cu concursul mai multor domnișoare și domni de acolo. Sântem convinși, că inteligentul public din comitatul Arad va face micei noastre artiste o primire călduroasă, precum merită un talent atât de mare.

Un nou artist român. La conservatorul din Budapesta a terminat cursul cu escelent succes și un tiner român, dl Iosif Ursuț. În concertul dat la 20 maiu în sala redutei, tinerul artist a fost aplaudat cu mare entusiasm de publicul adunat. Diarele din Budapesta îi prevestesc un viitor strălucit.

Melodii românești la expoziția din Paris. Dl Leopold Stern, cunoscutul compositor musical, prepară pentru expoziția din Paris o foarte interesantă lucrare. Dsa și-a propus să adune un număr cât se poate de mare de melodii românești de pe la anul 1860 încoace, melodii carî pe acele timpuri au ramas neimprimite, și le va reuni într'un album mare sub titlul de „Melodii Române scrise în toată originalitatea și caracterul lor“.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Congresul național bisericesc extraordinar din Sibiiu, ținut duminică și luni, a admis cu 40 de voturi contra 28 propunerea de a se primi condiționat întregirea de cătră stat a venitelor preoțești, adica de a se da ajutorul la dispoziția eparchiilor și nu direct la preoți; totodată s'a votat unanim propunerea dlui P. Cosma d'a se aplica la ministerul de culte bărbați de religia ortodoxă pentru ca afacerile bisericeii ortodoxe naționale să se poată rezolvî corect. E de însemnat, că majoritatea preoțimei a votat contra primirii ajutorului oferit de stat.

Un curs liber de drept maritim. Dl Gr. Maniu, avocat al căilor ferate române, fost magistrat, a început de curând predarea unui curs liber de drept maritim la facultatea juridică din București. Autor al unui tractat de drept comercial, foarte apreciat în lumea juridică, dl Maniu este un tiner legist bine pregătit pentru materia ce a îmbrățișat. Cursul se care este frecventat de numeroși studenți, a inspirat dlui Alex. Șonțu, avocat în baroul din București, următoarele reflecțiuni pe

care le extragem cu plăcere dintr'un articol ce a publicat în „Universul“: „Eă, care nu mai sânt student de noue ani de când practic advocatura, m'am dus ca să ascult pe excelentul meu amic, în aceste savante prelegeri, și l-am ascultat cu plăcere, relevând — nu din punctul de vedere politic — ci din punctul de vedere practic, economic, juridic, necesitatea cursului pe care-l face și care este frecventat de mulți studenți, cari și-au dat seamă numai decât că au de ascultat o materie nouă și foarte importantă pentru noi românii. Am vădut cu satisfacțiune că dl Maniu n'a neglijat a discuta, în limitele unui curs universitar, toate cestiunile de drept maritim public: ca cestiunea neutralității, în cas de rebel; cestiunea libertății fluviale și maritime; cestiunea Dunărei, din punctul de vedere al dreptului; toate cestiunile de drept maritim administrativ, dovedind că cunoaște bine organizarea și regulamentele atât ale guvernului nostru, cât și cele ale comisiunii europene. Apoi, în ce privește dreptul maritim privat, care face fondul cursului seă, a făcut comparații cu legiurile streine — căci, adesea, tribunalele noastre sânt chemate în această materie internațională, să aplice legiuri streine și cunoscând bine literatura juridică streină și mai ales pe cea italiană, a căutat, pe lângă teorie, a critica și a semnală toată jurisprudența națională în această materie, făcând astfel și un curs eminentemente practic“.

Școala română de fete în Cluș. Comitetul care administrează fondul menit pentru înființarea unei școale române de fete în Cluș, s'a constituit de nou, alegându-se: președinte Ladislaū Hossu jude, notar Roșian abs. de teologie și rigorosant în drept, cassar dr. Ioan Vaida, controlor Const. Căciulă comptabil.

C E E N O U.

Hymen. Dl *Stefan Calcer*, absolvent de agronomie, comptabil la o mare moșie în Zimnicea, (România), originar din Transilvania, s'a cununat cu dșoara Rosalia Viciu, fiica dlui preot Viciu din Nirașteu, unde s'a ținut și cununia. — Dl *Zacharie Frandez*, din Hodac și dșoara Mărioara Dumbrava din Gurghiu, se vor cunună la 11 iunie n. în Gurghiu.

Șciri personale. Dl *D. C. Ollanescu*, fost ministru plenipotențiar al României la Atena, membru al Academiei Române, a fost numit comisar general al României la expoziția din Paris în 1900. — Dl *Alexandru Comanescu*, jude la tabla regească din Dobrița, la cererea-i proprie a fost pensionat, exprimându-i-se prea înalta recunoștință pentru serviciile făcute pe terenul judicaturei. — Dl *Nicolau Cena*, colonel c. și reg., cavaler al ordinului Francisc Iosif, fu denumit comandant al regimentului 74 de infanterie Baron Bouvard, staționat în Iosefstadt, Boemia. — Dl *Ilie Dopp* din Sibiiu a trecut cu succes examenul și a obținut diploma de inginer în afaceri urbariale și regulări de pământ. — Dl *dr. Mihail Pop*, fost medic cercual în Gavoșdia, s'a ales medic cercual cu sediul în Mehadia. — Dl *dr. Eugen Solomon*, absolvent al facultății de medicină din Viena, a fost ales medic de cerc în Blaș.

Adunarea generală a Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român în anul acesta se va

întruni la Deva, unde a fost invitată de cătră conferința fruntașilor români din partea locului, în urma dorinței comitetului central. Adunarea, ca totdeauna, se va ținé în zilele de 27 și 28 august.

Despărțământul sătmărean al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român va ținé adunarea sa generală în Seinî la 25 iunie st. n., în localul otelului orășenesc, sub presiul dlui George Șuta, protopop-paroc în Moftinul-mic, directorul despărțământului.

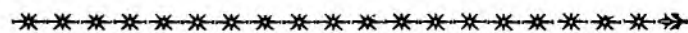
Bustul lui Gr. Alexandrescu. La 10/22 maiă s'a făcut în Tergoviște desvélirea bustului fabulistului Gr. Alexandrescu, inițiat de dna Smara, care a fost de față și la desvélire, punénd o coroană din partea Ate-neului, apoi a luat cuvântul aratănd meritele lui Gr. Alexandrescu. În urmă a vorbit primarul și apoi sculptorul Pavelescu, autorul monumentului.

Congresul Ligei Culturale. Viitorul congres al Ligei Culturale din București se va ținé la 5/17 și 6/18 iunie. Prima chestiune de discutat va fi reorganizarea Ligei. Se va discuta apoi despre mijloacele ce se vor întrebuița pentru formarea milionului Ligei. Alta chestie de discutat e aceea de a înființa câte un comitet de dame pe lângă fiecare secție a Ligei.

Înfrumșetarea Sinaei. Aflăm din țiarele bucu-reșcene că se lucrează un proiect de lege menit a înălță Sinaiala nivelul primelor stațiuni balneare. Eforia va fi autorizată a contractă un împrumut de trei milioane destinat în mare parte pentru câteva lucrări de edilitate, precum o baie, un salon de cură, un casin, oteluri etc. Vila Ghica are să se transformeze într'un mare casin.

Maiial la Brad. Elevii de la gimnasiul greco-oriental român din Brad vor ținé la 26 eventual 29 maiă v. maiial în pădurea Porsch. Venitul curat în favorul fondului elevilor bolnavi.

Au murit: *Gavril Cosma senior*, părintele dlui dr. Gavril Cosma, avocat în Beins, la 29 maiă, în etate de 79 ani; — *Constantin de Steriu*, bancher și proprietar în Brașov, la 13/25 maiă, în etate de 65 ani; — *Dionisiu Pop*, paroc gr. c. al Feneșului-săsesc, la 26 maiă, în etate de 42 ani.

DIN LUME.

Cronică mică. *Emilio Castelar*, șeful republicanilor din Spania, a încetat din viață, în etate de 67 ani, după ce încă de la 1893 s'a retras de pe arena politică. — *Rosa Bonheur*, celebra pictoare a murit la Paris, în 26 maiă, implinind 77 ani. — *La Alexandria*, s'a au ivit câteva casuri de ciumă, cari au stêrnit multe îngiriri pretotindenî.

Călindarul săptămânei.

Duminca Orbului Ev. dela Ioan c. 9, gl. 5. a înv. 8.

Diua sept.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele.
Duminecă 23	Păr. Mihail	4 Quirinus	3 28 7 58
Luni 24	Păr. Simeon	5 Bonifacius	3 28 7 89
Marți 25	† Afarea c. s. I. B.	6 Norberg	3 27 8 0
Mercuri 26	S. Apost. Carp.	7 Lucreția	3 26 8 1
Joi 27	(+) Înălt. Dlui	8 Medard	3 26 8 2
Vineri 28	Păr. Nichita	9 Barnimus	3 25 8 3
Sâmbătă 29	Mart. Teodosia	10 Margareta	3 25 8 4

Proprietar, redactor respunďător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ÁLDÁS NR. 296 b.)

TIPOGRAFIA IOSIF LÁNG ÎN ORADEA-MARE.